

نام خانوادگی:	اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران (منطقه ی ۱۲)	نام درس: فارسی
کلاس: دهم	دبیرستان و پیش دانشگاهی غیر دولتی	نام دبیر: آقای علیپوری
رشته: ریاضی و تجربی	امتحانات نوبت اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵	تاریخ امتحان: ۹۵/۱۰/۰۸
شماره صندلی:		ساعت امتحان: ۸ صبح
		مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره
الف	<p>قلمرو زبانی</p> <p>(۱) معنی واژگان مشخص شده را بنویسید. (۱)</p> <p>الف : عنودان بدگهر وی را به لهُو و لعب کشیدند ج : هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید ب : غارب : میان دو کتف - (وَقَب : فرورفتگی) - (لئیمی : درتدگی) ج : حَقَّه : جعبه - (طرب : شادی) - (عامل : حاکم) د : (تبار : خاندان) - (محنت : اندوه) - (صولت : سرما) الف : برنشین : سوارشدن ج : تسلا : آرامش ب : خواست کزان (ورته - ورطه) قدم درکشد ج : دیوار شهر، خراب شده و آن را (امارت - عمارت) باید کردن د : بعد از تو روا باشد (نقض - نغز) همه پیمان ها الف : فروق ، معرکه ، خصلت ، مطابق ج : رعنا ، تلاطم ، میراب ، آسرار ، طحارت ب : غرض د : اهرام ، ماسوا ، عرش، خزلان الف : مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت. ب : غم و شادی جهان را نبود هیچ ثبات . الف : اخبار ب : آژمنه ج : خواص د : کایدان</p> <p>(۲) در کدام گزینه، همه واژگان درست معنا شده است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : (نمط : روش) - (مولع : شیفته) - (دلآک : فروشنده) ب : (غارب : میان دو کتف) - (وَقَب : فرورفتگی) - (لئیمی : درتدگی) ج : (حَقَّه : جعبه) - (طرب : شادی) - (عامل : حاکم) د : (تبار : خاندان) - (محنت : اندوه) - (صولت : سرما)</p> <p>(۳) معادل معنایی کدام گزینه نادرست می باشد؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : برنشین : سوارشدن ج : تسلا : آرامش ب : خواست کزان (ورته - ورطه) قدم درکشد ج : دیوار شهر، خراب شده و آن را (امارت - عمارت) باید کردن د : بعد از تو روا باشد (نقض - نغز) همه پیمان ها</p> <p>(۴) املا ی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۱)</p> <p>الف : گفتم دل رحیمت کی (عزم - عذم) صلح دارد ب : خواست کزان (ورته - ورطه) قدم درکشد ج : دیوار شهر، خراب شده و آن را (امارت - عمارت) باید کردن د : بعد از تو روا باشد (نقض - نغز) همه پیمان ها</p> <p>(۵) در کدام گزینه، املا ی همه واژه ها درست است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : فروق ، معرکه ، خصلت ، مطابق ج : رعنا ، تلاطم ، میراب ، آسرار ، طحارت ب : غرض د : اهرام ، ماسوا ، عرش، خزلان</p> <p>(۶) در عبارت « او در گوشه ای، زیر پلاسی مُندرس، بی سر و صدا جان سپرد و آن همه استعداد و قریهه را با خود به زیر خاک برد. » یک واژه از نظر املا ی نادرست می باشد. بیابید و شکل صحیح آن را بنویسید. (۰/۲۵)</p> <p>(۷) تفاوت حرف « و » را در دو جمله زیر روشن نمایید. (۰/۵)</p> <p>الف : مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت. ب : غم و شادی جهان را نبود هیچ ثبات .</p> <p>(۸) کدام گزینه جمع مکسر نیست؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : اخبار ب : آژمنه ج : خواص د : کایدان</p>	۷

	<p>۹) در بیت زیر ساخت واژگان مشخص شده www.Heyvagrroup.com</p> <p>«دمی آب خوردن پس از بدسگال به از عمر هفتاد و هشتاد سال»</p> <p>۱۰) نقش دستوری موارد مشخص شده را در بیت زیر روشن کنید.. (۰/۷۵)</p> <p>«گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید چون عشق حرم باشد سهل است بیابان ها»</p> <p>۱۱) در عبارت «خجسته باد نام خداوند، نیکوترین آفریدگاران که تو را آفرید» هسته و وابسته‌های گروه اسمی تعیین شده را بنویسید. (۰/۷۵)</p> <p>۱۲) برای واژگان زیر یک هم خانواده بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف : طبع : ب : عشرت :</p> <p>۱۳) پسوند «ک» در واژه «درمک» چه معنایی دارد؟ (۰/۲۵)</p>
<p>۵</p>	<p>ب</p> <p>قلمرو ادبی</p> <p>۱۴) در عبارات زیر واژگان سجع و جناس را بیابید و بنویسید. (۱)</p> <p>الف : برادران یوسف، چون یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ مکر و عداوت کردند، مگر او را هلاک کنند.</p> <p>ب : هر تیر که در کیش است گر بر دل ریش آید ما نیز یکی باشیم از جمله قربان ها</p> <p>۱۵) آرایه های بارز هر یک از موارد زیر را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف : لیک چنان خیره و خاموش ماند کز همه شیرین سخنی، گوش ماند</p> <p>ب : دری که به باغ بینش ما گشوده ای / هزاربار خیبری تر است / مرحبا به بازوان اندیشه و کردار تو!</p> <p>۱۶) در بیت زیر کنایه ها را بیابید و مفهوم آنها را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>«بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم تا سختی کمان شما نیز بگذرد»</p> <p>۱۷) نویسنده آثاری چون «اسرارالتوحید، سیاست نامه، الهی نامه و قابوس نامه» به ترتیب کدام است؟ (۰/۲۵)</p> <p>الف : محمد منور، نظام الملک، عنصرالمعالی، عطار</p> <p>ب : محمد منور، نظام الملک، عطار، نظام الملک، عنصرالمعالی</p> <p>ج : محمد منور، نظام الملک، عطار، عنصرالمعالی</p> <p>د : عطار، محمد منور، نظام الملک، عنصرالمعالی</p> <p>۱۸) در بیت زیر «ایهام» را بیابید و معانی آن را بنویسید. (۰/۲۵)</p> <p>«ز گریه، مردم چشمم نشسته در خون است بین که در طلبت حال مردمان چون است»</p> <p>۱۹) در بیت زیر دو واژه بیابید که در معنای مجازی به کار رفته اند، معنای آنها را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>«بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد»</p> <p>۲۰) بیت زیر را که مطلع یکی از غزل های سعدی شیرازی است تا چهار بیت ادامه دهید. (۲)</p> <p>«وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بی خویشتم کردی، بوی گل و ریحان ها»</p>
<p>۸</p>	<p>ج</p> <p>قلمرو فکری</p> <p>۲۱) ابیات زیر را به نثر روان بازگردانید. (۱)</p> <p>الف : ای مفتخر به طالع مسعود خویش تأثیر اختران شما نیز بگذرد</p> <p>ب : چو در وقت بهار آبی پدیدار حقیقت پرده برداری ز رخسار</p> <p>۲۲) در ابیات زیر منظور از قسمت های مشخص شده www.Heyvagrroup.com</p> <p>الف : جنّ و ملک بر آدمیان نوحه می کنند گویا عزای اشرف اولاد آدم است</p>

ب : در أحد / که گل بوسه زخم ها، تنت را دشت شقایق کبود... که با تازیانه هشتاد زخم، بر خود حدّ زدی

ج : در بُن این پرده نیلوفری کیست کند با چو منی همسری

د : گفتم که بر خیالت راه نظر ببندم گفتا که شبرو است او از راه دیگر آید

(۲۳) با توجه به ابیات زیر به پرسش ها پاسخ دهید. (۰/۷۵)

زین نمط آن مست شده از غرور رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور

دید یکی بحر خروشنده ای سهمگنی، نادره جوشنده ای

نعره برآورد فلک کرده کر دیده سیه کرده شده زهره در

الف : منظور از « مبدأ » چیست؟

ب : شاعر در مصراع آخر، دریا را چگونه معرفی کرده است؟

(۲۴) مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید. (۰/۵)

« گفتم ز مهرورزان رسم وفا بیاموز گفتا ز خوب رویان این کار کمتر آید »

(۲۵) در بیت زیر مقصود شاعر از موارد مشخص شده چیست؟ (۰/۷۵)

« ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع این گرگی شبان شما نیز بگذرد »

(۲۶) مثل « گندم نمای جو فروش » آدمی را از چه کاری برحذر می دارد؟ (۰/۲۵)

(۲۷) مفهوم عبارات زیر را بنویسید. (۰/۷۵)

الف : فی الجملة نمائد از معاصی منکری که نکرد.

ب : هر که به نان خیانت کند، به جامه اندر مآند.

ج : سه ماه بود که موی سر باز نکرده بودیم.

(۲۸) ارتباط مفهومی بین دو عبارت زیر را توضیح دهید. (۱)

« الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ ». « یعقوب، خود، او را به صبر آموزگار بود »

(۲۹) منظور از قسمت های مشخص شده در بند زیر چیست؟ (۰/۷۵)

« هرچه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی هامن اُخت شد. همچون

مروارید در دل صدف کج و کوله ای سال ها بسته ماند. در چشم او که خود چشم زمانه ما بود، آرامشی بود که

گمان بردی از سر تسلیم است ! »

(۳۰) مفهوم کنایی عبارات زیر را بنویسید. (۱)

الف : در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود.

ب : معلم صورتک به رو نداشت.

ج : در ریاضی کُمیتش لَنگ بود.

د : در هر کاری داد از خویشتن بده.

(۳۱) منظور از قسمت مشخص شده چیست؟ (۰/۲۵)

« دفتر نقاشی و مداد مرا برداشت و تصویر سرتیپ را با ضمائم و تعلیقات در نهایت استادی کشید ... »

« ادبیات یا همه چیز است یا هیچ چیز! » (ژرژ باتای)

« پاسخنامه »

الف) قلمرو زبانی

(۱) الف : دشمنان. / ب : نامه کوچک. / ج : تیردان. / د : خطا، اشتباه.

(۲) ج.

(۳) د.

(۴) الف : عزم. / ب : ورطه. / ج : عمارت. / د : نقض.

(۵) ب.

(۶) قریحه.

(۷) الف : حرف « و » دو جمله را به هم ربط می دهد. پس حرف ربط است. ولی در جمله ب، بین دو کلمه آمده است و بنابراین حرف عطف می باشد.

(۸) د.

(۹) خوردن : مشتق. / بدسگال : مرکب. / هشتاد : ساده.

(۱۰) رنجی : مفعول. / حرم : مضاف الیه. / سهل : مُسند.

(۱۱) آفریدگار (هسته). / نیکوترین (وابسته پیشین، صفت عالی) / ان : (وابسته پسین، نشانه جمع).

(۱۲) الف : مطبوع. ب : معاشرت.

(۱۳) پسوند ک : در معنای کوچک است.

ب) قلمرو ادبی

(۱۴) الف: عنایت ، عداوت : سجع / ب: کیش، ریش : جناس.

(۱۵) الف: شیرین سخنی: حس آمیزی / ب: کندن درب قلعه خیبر توسط حضرت علی (ع): تلمیح.

(۱۶) سپر کردن: کنایه از مقاومت کردن. / سختی کمان: کنایه از بی رحمی و سخت گیری.

(۱۷) گزینه ج

(۱۸) مردم: هم به معنای مردمک چشم است هم به معنای مردم عادی.

(۱۹) باد: مرگ. / شمع ها: مردم یا جان انسان ها.

(۲۰) شعر حفظی است. صفحه ۵۸ کتاب درسی.

ج) قلمرو فکری

(۲۱) الف: ای انسانی که به خوشی بخت و دولت خود می نازی، عاقبت این خوشی موقت تو هم به پایان میرسد.

ب: خداوندا، هنگام بهار که نشانه های خود را در تمام پدیده های طبیعت، آشکار می کنی در حقیقت، وجود خود را نمایان می سازی.

(۲۲) الف: امام حسین (ع) / ب : حدزدن : هر خطایی که برای آن مجازات شرعی باشد. / ج : آسمان / د : دزد.

(۲۳) الف: سرچشمه / ب : طوفانی و موج / کمیاب .

(۲۴) بی وفایی زیبارویان.

(۲۵) رمه: مردم / چوپان گرگ طبع : حاکم ظالم / گرگی شبان : ظلم و ستم حاکم.

(۲۶) پرهیز از ریاکاری.

(۲۷) الف: خلاصه هر گناه زشتی که ممکن بود، انجام داد.

ب: هر کس خیانت کند، بیچاره می شود. / ج: موی خود را نتراشیده بودیم (استحمام نکرده بودیم)

(۲۸) عبارت نخست می گوید که: صبر، کلید رهایی است. از طرفی جمله دوم هم بر این تأکید دارد که صبر بود که یعقوب را نجات داد تا غم فراق

یوسف را تحمل کند و سرانجام به آرزوی خود رسید ...

(۲۹) تنگ گرفتند : سخت گرفتند. / صدف کج و کوله: جامعه بد / چشم زمانه: روشنایی و مایه آگاهی جامعه.

(۳۰) الف: اشکال داشت / ب: صاف و ساده بود / ج: ضعف داشت / د: با عدالت با خود رفتار کن.

(۳۱) نشانه های ارتشی.